

Udskriftsdato: 14. december 2025

2021/1 BTB 202 (Gældende)

Betænkning over Forslag til folketingsbeslutning om frit gymnasievalg for alle (borgerforslag)

Ministerium: Folketinget

Betænkning

over

Forslag til folketingsbeslutning om frit gymnasievalg for alle (borgerforslag)

[af Leif Lahn Jensen (S), Thomas Danielsen (V), Karina Lorentzen Dehnhardt (SF),
Andreas Steenberg (RV), Peder Hvelplund (EL), Mai Mercado (KF), Peter Skaarup (DF),
Peter Seier Christensen (NB), Ole Birk Olesen (LA), Susanne Zimmer (FG), Torsten Gejl (ALT),
Jens Rohde (KD), Lars Løkke Rasmussen (M), Aaja Chemnitz Larsen (IA) og Liselott Blixt (UFG)]

1. Indstillinger

Et *flertal* i udvalget (S, SF, RV, EL og Marie Krarup (UFG)) indstiller beslutningsforslaget til *forkastelse* ved 2. (sidste) behandling.

Et *mindretal* i udvalget (V, KF, DF, NB, LA og FG) indstiller beslutningsforslaget til *vedtagelse uændret*.

Alternativet, Kristendemokraterne, Moderaterne, Inuit Ataqatigiit, Siumut, Sambandsflokkurin og Javnaðarflokkurin havde ved betækningsafgivelsen ikke medlemmer i udvalget og dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske bemærkninger i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

2. Politiske bemærkninger

Socialdemokratiet, Socialistisk Folkeparti, Radikale Venstre og Enhedslisten

Socialdemokratiets, Socialistisk Folkepartis, Radikale Venstres og Enhedslistens medlemmer af udvalget kan ikke støtte borgerforslaget om at garantere ansøgere til de gymnasiale uddannelser optag på det gymnasium, de har prioriteret først. Partierne ønsker, at unge i fremtiden fortsat skal have mulighed for at gå på et lokalt gymnasium af høj faglig kvalitet. Partierne støtter derfor fortsat op om elevfordelingsaftalen af juni 2021 med de forbedringer og justeringer, som er foretaget i tillægsaftalen af maj 2022, der netop blev indgået på baggrund af de i borgerforslaget rejste indvendinger, og som skaber sikkerhed for, at unge kan gå på et gymnasium tæt på deres bopæl.

Venstre og Det Konservative Folkeparti

Venstres og Det Konservative Folkepartis medlemmer af udvalget ser borgerforslaget som endnu et eksempel på den store folkelige modstand, der også er mod tvangsfordeling af elever på baggrund af forældres indkomst. Venstre og Det Konservative Folkeparti støtter borgerforslaget og har desuden indstillet, at lovforslaget om tvangsfordeling af gymnasielever forkastes.

Elevers frihed til at vælge gymnasium skal ikke begrænses af, at deres forældre tjener for lidt eller lidt for meget. Eleverne ved nemlig selv bedst, hvilket gymnasium de vil gå på. De skal ikke tvangsfordeles til gymnasier, de ikke ønsker at gå på, fordi regeringen ønsker at opnå en arbitrær indkomstfordeling fastsat i et excelark.

Regeringen foretager yderligere alvorlige indskrænkninger af det frie valg ved at lægge et tilskudsloft over de private gymnasier, afskaffe retten til at skifte gymnasium via ventelister og omfatte de merkantile gymnasier af tvangsmodellen. Disse tiltag indføres for at lukke enhver flugtvej fra regeringens tvangsfordeling, og det kan få meget alvorlige konsekvenser for de tusindvis af unge, der bliver ramt.

Adskillige eksperter har advaret regeringen om, at forslaget er et »ungdomsskadeligt makværk«, der vil ødelægge elevernes motivation, øge mistrivlsen og frafaldet og forringe det faglige udbytte. Særlig elever

med en ressourcесvag baggrund kan tabe på forslaget. Advarslerne fra eksperterne har ikke gjort indtryk på partierne bag tvangsmodellen, som fortsat ønsker at gennemføre lovforslaget.

Endelig ønsker partierne at styrke udkantsgymnasierne mulighed for at overleve i den kommende tid med faldende elevgrundlag. Partierne opfordrer regeringen til at indkalde til nye forhandlinger om en samlet løsning, hvor taxametersystemet bliver en central del af svaret på den udfordring. En del af de knap 200 mio. kr., regeringen vil bruge på at administrere tvangsfordelingen af eleverne, er bedre brugt på at hjælpe udkantsgymnasierne. Sammenfattende mener partierne, at regeringen og partierne bag lovforslaget vil gøre stor skade på elevernes frie gymnasievalg, deres trivsel, motivation og læring. Der bør lyttes til de over 50.000 borgere, der har skrevet under på, at det frie gymnasievalg skal bevares.

3. Udvalgsarbejdet

Beslutningsforslaget blev fremsat den 2. juni 2022 og var til 1. behandling den 7. juni 2022. Beslutningsforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Børne- og Undervisningsudvalget.

Oversigt over beslutningsforslagets sagsforløb og dokumenter

Beslutningsforslaget og dokumenterne i forbindelse med udvalgsbehandlingen kan læses under beslutningsforslaget på Folketingets hjemmeside www.ft.dk.

Møder

Udvalget har behandlet beslutningsforslaget i 2 møder.

Bilag

Under udvalgsarbejdet er der omdelt 2 bilag på beslutningsforslaget.

Anders Kronborg (S) fmd. Tanja Larsson (S) Jens Joel (S) Jan Johansen (S) Julie Skovsby (S)

Kasper Sand Kjær (S) Orla Hav (S) Charlotte Broman Mølbæk (SF) Ina Strøjer-Schmidt (SF)

Astrid Carøe (SF) Lotte Rod (RV) Anne Sophie Callesen (RV) Marianne Jelved (RV)

Jakob Sølvhøj (EL) Pernille Skipper (EL) Susanne Zimmer (FG) Anni Matthiesen (V)

Morten Dahlin (V) Ellen Trane Nørby (V) Kenneth Mikkelsen (V) Marlene Ambo-Rasmussen (V)

Stén Knuth (V) nfm. Marie Krarup (UFG) Jens Henrik Thulesen Dahl (DF) Alex Ahrendtsen (DF)

Mette Abildgaard (KF) Britt Bager (KF) Mette Thiesen (NB) Henrik Dahl (LA)

Alternativet, Kristendemokraterne, Moderaterne, Inuit Ataqatigiit, Siumut, Sambandsflokkurin og Javnaðarflokkurin havde ikke medlemmer i udvalget.

Socialdemokratiet (S)	49	Frie Grønne, Danmarks Nye Venstre- fløjsparti (FG)	3
Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	39	Alternativet (ALT)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	15	Kristendemokraterne (KD)	1
Radikale Venstre (RV)	14	Moderaterne (M)	1
Enhedslisten (EL)	13	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	13	Siumut (SIU)	1
Dansk Folkeparti (DF)	10	Sambandsflokkurin (SP)	1
Nye Borgerlige (NB)	4	Javnaðarflokkurin (JF)	1
Liberal Alliance (LA)	3	Uden for folketingsgrupperne (UFG)	9
